

Manfred Röseler

Kurs biblijny

Nowe życie z Jezusem

Jezus Chrystus - nasz Zbawiciel i Pan

Tytuł oryginału: BIBELGRUNDKURS "NEUES LEBEN MIT JESUS"

Original edition © by Missionswerk DIE BRUDERHAND e.V.

Polish edition © by Fundacja Ewangeliczna

Wydawca: Fundacja Ewangeliczna

Tekst biblijny, cytowany w kursie, pochodzi z dwóch wydań Pisma Świętego:

- Biblia Warszawska, Towarzystwo Biblijne w Polsce, Warszawa 1994,
- Biblia Tysiąclecia, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań - Warszawa 1980.

Cytaty z Biblii Tysiąclecia oraz odnośniki do niej oznaczone zostały symbolem "BT".

skrótów nazw ksiąg biblijnych zastosowane w kursie

W nawiasach podano nazwy ksiąg w Biblii Tysiąclecia, różniące się od nazw użytych w Biblii Warszawskiej.

Abd. - Księga Abdiasza
Agg. - Księga Aggeusza
Am. - Księga Amosa
Dan. - Księga Daniela
Dz.Ap. - Dzieje Apostolskie
Efez. - List do Efezjan
Est. - Księga Estery
Ezd. - Księga Ezdrasza
Ezech. - Księga Ezechiela
Filem. - List do Filemona
Filip. - List do Filipian
Gal. - List do Galacjan (List do Galatów)
Hab. - Księga Habakuka
Hebr. - List do Hebrajczyków
Iz. - Księga Izajasza
Jan - Ewangelia Jana
I Jan - I List Jana
II Jan - II List Jana
III Jan - III List Jana
Jak. - List Jakuba
Jer. - Księga Jeremiasza
Job - Księga Joba (Księga Hioba)
Joel - Księga Joela
Jon. - Księga Jonasza
Joz. - Księga Jozuego
Jud. - List Judy
Kazn. - Księga Kaznodziei Salomona (Księga Koheleta)

Kol. - List do Kolosan
I Kor. - I List do Koryntian
II Kor. - II List do Koryntian
I Kron. - I Księga Kronik
II Kron. - II Księga Kronik
I Król. - I Księga Królewska
II Król. - II Księga Królewska
Łuk. - Ewangelia Łukasza
Mal. - Księga Malachiasza
Mar. - Ewangelia Marka
Mat. - Ewangelia Mateusza.
Mich. - Księga Micheasza
I Mojż. - I Księga Mojżeszowa (Księga Rodzaju)
II Mojż. - II Księga Mojżeszowa (Księga Wyjścia)
III Mojż. - III Księga Mojżeszowa (Księga Kapłańska)
IV Mojż. - IV Księga Mojżeszowa (Księga Liczb)
V Mojż. - V Księga Mojżeszowa (Księga Powtórzonego Prawa)
Nah. - Księga Nahuma
Neh. - Księga Nehemiasza
Obj. - Objawienie Jana (Apokalipsa Jana)
Oz. - Księga Ozeasza
Pieśń n.P. - Pieśń nad Pieśniami
I Piotr - I List Piotra

II Piotr. - II List Piotra
Przyp. - Przypowieści Salomona (Księga Przysłów)
Ps. - Księga Psalmów
Rut - Księga Rut
Rzym. - List do Rzymian
I Sam. - I Księga Samuela
II Sam. - II Księga Samuela
Sędz. - Księga Sędziów
Sof. - Księga Sofoniasza
I Tes. - I List do Tesaloniczan
II Tes. - II List do Tesaloniczan
Tr. - Treny (Lamentacje)
I Tym. - I List do Tymoteusza
II Tym. - II List do Tymoteusza
Tyt. - List do Tytusa
Zach. - Księga Zachariasza

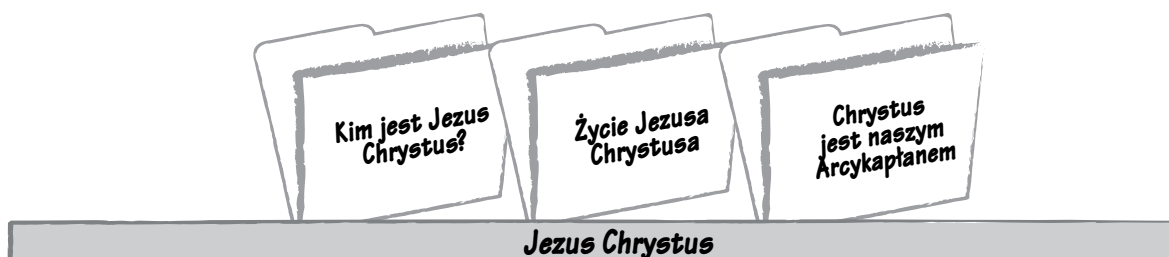
W odnośnikach do tekstów biblijnych zawsze podawany jest najpierw skrót nazwy księgi, następnie numer rozdziału, po przecinku zaś numer wiersza. Przykłady:

Obj. 3,20 = Objawienie Jana (Apokalipsa Jana), rozdział 3, wiersz 20
Iz. 1,11-16.18-20 = Księga Izajasza, rozdział 1, wiersze 11-16 oraz 18-20

Jezus jest nie tylko najbardziej znaną postacią w historii, ale jest też najbardziej znaczącą osobą. Od stanowiska względem Jezusa zależy wieczne zbawienie. W Ewangelii czytamy:

„Kto wierzy w Syna, ma żywot wieczny, kto zaś nie słucha Syna, nie ujrzy żywota, lecz gniew Boży ciąży na nim”. Jan 3,36

Ważne jest więc, aby mieć jasne odpowiedzi na pytania: Kim jest Jezus Chrystus? Czego dla mnie dokonał? Jak mogę nawiązać z Nim osobistą spójność?

Kim jest Jezus Chrystus?

Jezus postawił Swoim uczniom następujące pytanie: „*Za kogo mnie uważacie?*” Piotr odpowiedział krótko i trafnie:

Mat. 16,16
Tyś jest Chrystus, Syn Boga Żywego.

A. JEZUS JEST SYNEM BOŻYM

W wielu miejscach Pisma Jezus określany jest jako „*Syn Boży*” (np. *Mat. 4,3; 8,29; 14,33; 26,63*).

Jezus twierdził, że jest Synem Bożym i mówił o Bogu, jako o Swoim Ojcu.

Jan 1,18
Boga nikt nigdy nie widział, lecz jednorodzony Syn, który jest na łonie Ojca, objawił go.

Życie Jezusa było jedyne w swoim rodzaju. Stanowi dowód na to, że nie był On jedynie człowiekiem, ale prawdziwym Synem Bożym:

- Jego narodziny były jedyne w swoim rodzaju,
- Jego służba była jedyna w swoim rodzaju,
- Jego śmierć była jedyna w swoim rodzaju,
- Jego zmartwychwstanie było jedyne w swoim rodzaju,
- Jego wniebowstąpienie było jedyne w swoim rodzaju.

- Co jeszcze w życiu Jezusa wskazuje na Jego niezwykłość?

Moc, obecna w życiu Jezusa, musiała być dla ówczesnych ludzi dowodem na to, że jest On rzeczywiście Synem Bożym.

- Nad czym oraz nad kim Jezus miał moc?
Mat. 4,1-11, Mat. 8,23-27, Mar. 5,1-20, Łuk. 5,12-14, Łuk. 7,11-15
- Podaj kilka zdarzeń z życia Jezusa, świadczących, że jest Bogiem!
Mar. 2,5, Łuk. 6,8a, I Piotr 2,22

B. JEZUS JEST SYNEM CZŁOWIECZYM

Jezus często określał siebie jako „*Syna Człowieczego*” (*Mat. 8,20; 9,6; 10,23; 11,19; 12,8.32.40; 13,37.41; 16,13*).

Mar. 10,45
Albowiem Syn Człowieczy nie przyszedł, aby mu służono, lecz aby służyć i oddać swe życie na okup za wielu.

Wyrażenie „*Syn Człowieczy*” wskazuje na to, iż Jezus rzeczywiście stał się człowiekiem. Pozostawił chwałę, jaką miał u Ojca, aby przyjąć ludzkie ciało. Nie przestał jednak być Bożym Synem.

Filip. 2,6-7 (BT)
On, istniejąc w postaci Bożej nie skorzystał ze sposobności, aby na równi być z Bogiem, lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi.

- Wskaż kilka wydarzeń z życia Jezusa, świadczących, że był prawdziwym człowiekiem!
Łuk. 2,7, Łuk. 2,51, Mar. 6,3, Jan 11,35, Mat. 8,24, Mar. 11,12, Jan 19,28, Jan 19,30, Jan 19,40-42

- Jakie znaczenie dla naszej społeczności z Jezusem ma fakt, że był On prawdziwym człowiekiem (Hebr. 4,15-16)?

C. JEZUS JEST WIECZNYM BOGIEM

1. Jest wieczny

List do Hebrajczyków 1,8 mówi o Jezusie: „Tron twój, o Boże, na wieki wieków”. Ludzie żyjący w czasach Jezusa nie mogli zrozumieć, że istniał On już przed narodzeniem w Betlejem. Mimo iż Jan Chrzciciel urodził się sześć miesięcy wcześniej od Jezusa (Łuk. 1,26), powiedział o Nim:

Jan 1,15

Ten, który za mną idzie, był przede mną, bo pierwaj był niż ja.

- Jak Żydzi zareagowali, gdy Jezus powiedział: „Pierwej niż Abraham był, Jam jest”? Jan 8,57-59

2. Jest Bogiem

Jezus jest Bogiem - tak samo, jak Ojciec i Duch Święty. Mówi o tym Ewangelia Jana 1,1:

Jan 1,1

Na początku było Słowo, a Słowo było u Boga, a Bogiem było Słowo (tu: „Słowo” = „Syn”).

Jezus mówił, że jest równy Bogu (Jan 10,30; 14,7-9).

Jan 5,18

Dlatego też Żydzi tym usilniej starali się o to, aby go zabić, bo nie tylko łamał Sabat, lecz także Boga nazywał własnym Ojcem, i siebie czynił równym Bogu.

Skoro Jezus jest Bogiem, należy Mu się chwala:

Mat. 14,33

A ci, którzy byli w todzi, złożyli mu pokłon, mówiąc: Zaprawdę, Ty jesteś Synem Bożym.

Jan 5,23, Jan 14,14, Filip. 2,10, Hebr. 1,6

D. JEZUS JEST JEDYNYM ZBAWICIELEM

I Jan 4,14

A my widzieliśmy i świadczymy, iż Ojciec posłał Syna jako Zbawiciela świata.

Dz.Ap. 5,30-31

Bóg ojców naszych wzbudził Jezusa, którego wy zgładziliście, zawiesiwszy na drzewie, Tego wywyższył Bóg prawicą swoją jako Wodza i Zbawiciela, aby dać Izraelowi możliwość upamiętania się i odpuszczenia grzechów.

Słowo „Zbawiciel” znaczy „Ratownik”. Jezus stał się naszym Wybawcą umierając za nasze grzechy na krzyżu Golgoty. Przez Swoją śmierć zapłacił za naszą winę. Bóg przyjął Jego ofiarę i wzbudził Go do życia. Teraz wybacza On winę każdemu, kto przychodzi do Niego w wierze i przyjmuje Go jako swego osobistego Zbawiciela. Uwalnia ludzi z grzechu i daje im prawo stać się dziećmi Bożymi.

- Czy prócz Jezusa istnieją inne osoby, przez które możemy zostać zbawieni? Dz.Ap. 4,12

E. JEGO IMIĘ

Rzym. 1,7

Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i Pana Jezusa Chrystusa.

1. Pan

Dz.Ap. 10,36

Postał On synom izraelskim Słowo zwiastując dobrą nowinę o pokoju przez Jezusa Chrystusa; On to jest Panem wszystkich.

Słowo „Pan” może być używane w stosunku do właściciela, władcy oraz kogoś komu należy się cześć. Jezus jest naszym Panem!

- Jakie znaczenie dla tych, którzy nie przyjęli Jezusa, ma fakt, że jest On Panem?
Filip. 2,9-11

2. Imię „Jezus”

Mat. 1,21

A urodzi syna i nadasz mu imię Jezus; albowiem On zbawi lud swój od grzechów jego.

„Jezus” to imię Syna Bożego, który stał się człowiekiem. Jezus to imię „ponad wszelkie imię” (*Filip. 2,9*).

Znaczenie:

Jezus = „Bóg zbawia” lub „Zbawienie Jahwe” lub „Ten, którego zbawieniem jest Jahwe”.

Jaką moc ma w sobie Imię „Jezus”?

Dz.Ap. 4,12, Rzym. 10,13, Jan 14,13-14

3. Tytuł „Chrystus”

Dz.Ap. 9,22

Lecz Saul coraz bardziej umacniał się i wprawiał w zakłopotanie Żydów, którzy mieszkali w Damaszku, dowodząc, że Ten jest Chrystusem.

„Chrystus” to greckie tłumaczenie hebrajskiego słowa „Masziah” (Mesjasz), znaczącego „Pomazaniec”.

- „Jezus” to uniżone imię Syna Bożego.

- „Chrystus” to Jego wzniosły tytuł.

- Jakie inne imiona i określenia są używane w stosunku do Jezusa? Jakie ma to znaczenie dla nas, jako chrześcijan?

Życie Jezusa Chrystusa

A. CZAS PRZED PRZYJŚCIEM JEZUSA NA ŚWIAT

Przyjście Jezusa było zapowiedziane już w Starym Testamencie. Pierwszą, choć jeszcze niewyraźną wzmiankę znajdujemy już w *I Księdze Mojżeszowej 3,15*.

Bardziej szczegółowe zapowiedzi:

- Będzie potomkiem Dawida (*II Sam. 7,12-16*).
- Urodzi się w Betlejem (*Mich. 5,1*).
- Będzie cierpiął i umrze z powodu naszych grzechów (*Iz. 53,3-9*).

- Baranek paschalny - zapowiedzią zastępczej śmierci Jezusa Chrystusa (*II Mojż. 12,5; Hebr. 9,14*).

- Jezus istniał, zanim stał się człowiekiem. Co wiemy o tym czasie?
Jan 1,3, Jan 8,58, Jan 17,5, Jan 17,24

B. NARODZINY JEZUSA

Syn Boży począł się z Ducha Świętego (Mat. 1,18-20) i narodził się z Marii w Betlejem ok. 4 roku przed naszą erą (Mat. 2,1).

W Cesarstwie Rzymskim panował wówczas cesarz August (31 r. p.n.e. - 14 r. n.e.), w Jerozolimie zaś - król Herod.

- Dlaczego Jezus Chrystus musiał stać się człowiekiem?
Hebr. 2,17, I Jan 3,5, I Jan 3,8

C. MŁODOŚĆ JEZUSA

Ewangelie nie podają kompletnej biografii Jezusa. Dlatego mało wiemy o Jego młodości. Opisane zostało tylko jedno wydarzenie, mianowicie Jego pierwsza wizyta w Jerozolimie, w wieku 12 lat (Łuk. 2,40-52).

Jezus miał także braci i siostry (Mat. 13,55-56). Był posłuszny swoim rodzicom (Łuk. 2,51).

- Czego możemy się nauczyć, patrząc na stosunek Jezusa do rodziców?

D. PUBLICZNA DZIAŁALNOŚĆ JEZUSA

Ewangelie opisują głównie działalność Jezusa.

- Ile lat miał Jezus, gdy rozpoczął Swą publiczną służbę? Łuk. 3,23

Jak długo trwała publiczna służba Jezusa?

Wiemy o trzech, następujących po sobie, dorocznych Świętach Paschy, w których Jezus uczestniczył w trakcie Swjej działalności:

- 1 święto: Jan 2,13,
- 2 święto: Jan 6,4,
- 3 święto: Jan 11,55; 12,1; 13,1.

Co znamionowało służbę Jezusa na ziemi?

- Nauczanie o Królestwie Bożym.
- Czynienie cudów.
- Nauczanie uczniów.
- Oddanie Swego życia „na okup za wielu”.

- Podaj kilka przykładów publicznej służby Jezusa!

E. CIERPIENIE I ŚMIERĆ JEZUSA

Żadne z wydarzeń z życia Jezusa nie zostało opisane tak szczegółowo, jak Jego cierpienie, śmierć i zmartwychwstanie (Mat. 26-28).

Zastępcza śmierć Jezusa jest potężnym dowodem Jego miłości do nas:

*I Jan 4,10
Na tym polega miłość, że nie myśmy umiłowali Boga, lecz że On nas umiłował i posłał Syna swego jako ubłaganie za grzechy nasze.*

- Czym śmierć Jezusa różni się od śmierci innych ludzi?
Mat. 16,21, Jan 10,17-18, Łuk. 22,37

Jakie znaczenie ma cierpienie i śmierć Jezusa dla tych, którzy w Niego wierzą?

*Rzym. 5,8-9
Bóg zaś daje dowód swojej miłości ku nam przez to, że kiedy byliśmy jeszcze grzesznikami, Chrystus za nas umarł. Tym bardziej więc teraz, usprawiedliwieni krwią jego, będziemy przez niego zachowani od gniewu.*

Rzym. 8,34, Efez. 1,7

F. ZMARTWYCHWSTANIE JEZUSA

O zmartwychwstaniu Jezusa mówią wszystkie cztery Ewangelie (Mat. 28, Mar. 16, Łuk. 24, Jan 20). Istnieją liczne dowody na to, że Jezus Chrystus rzeczywiście powstał z martwych. Zwróćmy uwagę na trzy wzmianki z I Listu do Koryntian 15,1-8:

- dowód wyptywający z doświadczenia - wiersze 1-2,
- dowód wyptywający z Pisma - wiersze 3-4,
- świadkowie - wiersze 5-8.

Jezus zmartwychwstał cieleśnie. Uczniowie mogli Go widzieć, rozmawiać z Nim i wspólnie spożywać posiłek (Łuk. 24, 38-43).

- Dlaczego Jezus zmartwychwstał? Łuk. 24,44-47, I Piotr 1,3
- Co by było, gdyby Chrystus nie powstał z martwych? I Kor. 15,14-19

G. WNIEBOWSTĄPIENIE JEZUSA

*Dz.Ap. 1,9
I gdy to powiedział, a oni patrzyli, został uniesiony w górę i obłok wziął go sprzed ich oczu.*

Wniebowstąpienie Jezusa miało miejsce 40 dni po Jego zmartwychwstaniu (Dz.Ap. 1,3). O wydarzeniu tym czytamy w Ewangelii Marka 16,19-20; Łukasza 24,50-53; *Dziejach Apostolskich 1,4-11.*

- Co zrobił Jezus gdy wstąpił do nieba? Mar. 16,19

H. WYWYŻSZENIE JEZUSA

Przez wniebowstąpienie Bóg Ojciec wywyższył Swego Syna.

Filip. 2,9-11

Dlatego też Bóg wielce go wywyższył i obdarzył go imieniem, które jest ponad wszelkie imię, aby na imię Jezusa zgięto się wszelkie kolano na niebie i na ziemi, i pod ziemią i aby wszelki język wyznawał, że Jezus Chrystus jest Panem, ku chwale Boga Ojca.

Gdzie znajduje się Jezus od czasu Swego wniebowstąpienia?

- Siedzi po Prawicy Boga. Mar. 16,19
- Jednocześnie, przez cały czas, jest ze Swoimi uczniami na ziemi. Mat. 18,20, Mat. 28,20
- Zamieszkuje w nas przez Świętego Ducha. Rzym. 8,9-11

- Co obecnie czyni dla nas Jezus? Jan 14,1-3, Jan 16,5-7, Hebr. 7,25, Hebr. 9,24
- Jaką pozycję zajmuje teraz Jezus? Efez. 1,22-23

I. POWRÓT JEZUSA

Jezus Chrystus przyjdzie ponownie. Aniołowie zwrócili uwagę na ten fakt po Jego wniebowstąpieniu.

Dz.Ap. 1,11

I rzekli: Mężowie galilejscy, czemu stoicie, patrząc w niebo? Ten Jezus, który od was został wzięty w górę do nieba, tak przyjdzie, jak go widzieliście idącego do nieba.

Z chwilą powtórnego przyjścia Jezusa, czas tego świata dobiegnie końca (Mat. 24,3). Odbędzie się sąd (Obj. 20,11-15), a potem Bóg stworzy nowe niebo i nową ziemię (Obj. 21,1-22,5).

Ci, którzy teraz wierzą w Jezusa, będą w chwale spędzać wieczność z Bogiem. Na tych zaś, którzy nie są

zapisani w księdze życia, czeka wieczne cierpienie w jeziorze ognia (Obj. 20,15).

- W jaki sposób powróci Jezus? Obj. 1,7

Chrystus jest naszym Arcykapłanem

Hebr. 8,1-2

Główną zaś rzeczą w tym, co mówimy, jest to, że mamy takiego arcykapłana, który usiadł po prawicy tronu Majestatu w niebie, jako sługa świątyni i prawdziwego przybytku, który zbudował Pan, a nie człowiek.

Arcykapłan, jakiego znamy z kart Starego Testamentu, jest zapowiedzią Jezusa Chrystusa. Do zadań arcykapłana należało składanie ofiary całopalnej za własne grzechy (III Mojż. 4,3-12), oraz grzechy ludu (III Mojż. 4,13-35).

Raz w roku, w wielkim Dniu Pojednania, arcykapłan mógł wchodzić do Miejsca Najświętszego, aby wyjednać przebaczenie grzechów dla całego ludu (III Mojż. 16,1-34).

Jezus Chrystus nie ofiarował kozłów ani baranów, jak to czynił ziemski arcykapłan. On oddał samego Siebie, jako ofiarę za nas (Hebr. 9,27-28). Ta ofiara jest wciąż aktualna i nie musi być powtarzana każdego roku (Hebr. 9,25-26).

Jezus, będąc arcykapłanem, jest naszym:

A. POJEDNAWCĄ

Efez. 2,13

Ale teraz wy, którzy niegdyś byliście dalecy, staliście się w Chrystusie Jezusie bliscy przez krew Chrystusową.

Słowo „kapłan” oznacza kogoś, kto przybliży innych do Boga. Kapłan, składając ofiary za ludzi, przyczy-

niał się do ich pojednania z Bogiem. Jezus zbliżył nas do Boga.

B. POŚREDNIKIEM

I Tym. 2,5

Albowiem jeden jest Bóg, jeden też pośrednik między Bogiem a ludźmi, człowiek Chrystus Jezus.

Hebr. 9,15

Tylko Jezus jest w stanie przywrócić społeczność między Bogiem a człowiekiem. To On doprowadza do pojednania i staje się pośrednikiem.

C. ORĘDOWNIKIEM

I Jan 2,1

Dzieci moje, to wam piszę abyście nie grzeszyli. A jeśli by kto zgrzeszył, mamy orędownika u Ojca, Jezusa Chrystusa, który jest sprawiedliwy.

Hebr. 7,25, Hebr. 9,24

Nawet jako dzieci Boże możemy upaść w grzech. Dlatego potrzebujemy Jezusa jako naszego Orędownika u Ojca. Możemy udać się do Niego z naszą winą, a On chętnie nam przebaczy.

- Dlaczego Jezus, jako nasz Arcykapłan, może współczuć nam w słabościach? Hebr. 4,15-16

ŻYCIE CHRYSYDUSA

- A. Czas przed przyjsiem Jezusa na swiat
- B. Narodziny Jezusa *Mat. 1,18-21*
- C. Młodość Jezusa *Łuk. 2,40-52*
- D. Publiczna działalność Jezusa *Łuk. 3,23*
- E. Cierpienie i śmierć Jezusa *Mat. 26-28*
- F. Zmartwychwstanie Jezusa *I Kor. 15,1-8*
- G. Wniebowstąpienie Jezusa *Dz.Ap. 1,4-11*
- H. Wywyższenie Jezusa *Filip. 2,9-11*
- I. Powrót Jezusa *Dz.Ap. 1,11*

II Sam. 7,12-16

CHRYSYDUS JEST NASZYD ARCZYKAPŁANEM

- A. Pojednawca *Efez. 2,13*
- B. Pośrednik *I Tym. 2,5*
- C. Orędownik *I Jan 2,1*
- Dlaczego Jezus, jako nasz Arcykapłan, może współczuć nam w słabościach (*Hebr. 4,15-16*)?

Kim jest Jezus Chrystus?

- Podaj kilka zdarzeń z życia Jezusa, świadczących, że jest Bogiem. *Jan 1,18*
- A. Syn Boży** *Jan 1,18*
- Jakie znaczenie dla naszej społeczności z Jezusem ma fakt, że był On prawdziwym człowiekiem (*Hebr. 4,15-16*)?
- B. Syn Człowieczy** *Mar. 10,45, Filip. 2,6-7*
- Mar. 2,5, I Piotr 2,22*
- C. Wieczny Bóg**
- 1. Jest wieczny** *Jan 8,57-58, Hebr. 1,8*
- 2. Jest Bogiem** *Jan 1,1, Jan 5,18*
- Czy prócz Jezusa istnieją inne osoby, przez które możemy zostać zbawieni (*Dz.Ap. 4,12*)?
- D. Jedyny Zbawiciel** *I Jan 4,14, Dz.Ap. 5,30-31*
- E. Jego Imię** *Rzym. 1,7*
- 1. Pan** Właściciel, władca, ten, któremu należy się cześć. *Dz.Ap. 10,36*
- 2. Imię „Jezus”** Znaczenie: „Bóg zbawia” *Mat. 1,21*
- Jaką moc ma w sobie imię „Jezus” (*Dz.Ap. 4,12; Rzym. 10,13; Jan 14,13-14;*)?
- 3. Tytuł „Chrystus”** Znaczenie: „Pomazaniec” *Dz.Ap. 9,22*
- Jakie inne imiona i określenia są używane w stosunku do Jezusa?

